

รายงานการประชุมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อพิจารณาผลการศึกษาเบื้องต้นของโครงการวิจัยเรื่อง
“การประเมินความคุ้มค่าของการตรวจวิเคราะห์หัตถ์พันธุกรรมในทารกที่เป็นโรคคมขักรุนแรง”

วันพุธที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เวลา 9.00 – 11.30 น.

ณ ห้องประชุม 1 โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

และ การประชุมผ่านโปรแกรม Zoom Meeting ID: 962 1424 8649

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
2. ญ.ฉมฉรรณ คุณสัมพันธ์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
3. ญ.ปานทิพย์ จันทมา	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
4. ญ.โชติกา สุวรรณพานิช	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
5. ญ.พรณภัทร เฉิดฉินนภา	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
6. คุณเบญจมาพร เอี่ยมสกุล	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)
7. นศภ.ศวัส ขำประเสริฐ	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. นศภ.กรรองกานต์ วันดี	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
9. นศภ.จิตาภา ตรีกลิ่น	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้เข้าร่วมประชุมผ่าน Zoom

1. ศ.นพ.อนันต์นิตย์ วิสุทธิพันธ์	สมาคมกุมารประสาทวิทยาประเทศไทย
2. พญ.อาภาศรี ลุสวัสดี	แพทย์ผู้เชี่ยวชาญอนุสาขากุมารเวชศาสตร์ สาขาประสาทวิทยา
3. นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ	ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (TCELS)
4. ดร.นุสรรา สัตย์เพชรพราย	กลุ่มงานพัฒนาอุตสาหกรรมการแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษตะวันออก
5. คุณวรรณมา เอียดประพาล	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
6. คุณอภิรดา พันธุ์สิทธิ์	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
7. คุณปิ่นมณี ชำนาญกิจ	สำนักงานประกันสังคม
8. คุณดารากร เครือทอง	กรมบัญชีกลาง
9. คุณปรินทร์ เขียวราชา	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
10. ภก.ปรีชา พันธุ์ดีเวช	สมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและเครื่องมือแพทย์ (Thaimed)
11. คุณจิตติมา พิกุลทอง	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
12. ดร.พินิตา ทองอร่าม	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
13. คุณธนพล ดอกแก้ว	กลุ่มคนรักหลักประกันสุขภาพ
14. ศ.นพ.วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
15. พญ.ปองททัย บุญสิมมา	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
16. นพ.วุทธิชาติ กมลวิศิษฐ์	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
17. ผศ.ดร.ญ.ณัฐิญา คำผล	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
18. ผศ.ดร.ภก.สุรสิทธิ์ ล้อจิตร์อำนวยการ	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
19. ผศ.ดร.ญ.น้ำฝน ศรีบัณฑิต	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
20. ภก.ณัฐพล สัมประสิทธิ์	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เริ่มประชุมเวลา 9.00 น.

ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านกล่าวแนะนำตัวและเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนต่อโครงการวิจัย ต่อมา ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนา นนท์ นักวิจัยหลักของโครงการวิจัยกล่าวเปิดประชุมและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุม คือ เพื่อขอข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียและผู้เชี่ยวชาญต่อผลการศึกษาเบื้องต้นของการประเมินความคุ้มค่าของการตรวจวิเคราะห์หัตถ์พันธุกรรมในทารกที่เป็น โรคโคลมชักรุนแรงด้วยเทคโนโลยี Exome sequencing (ES) จากนั้น พญ.ปองททัย บุญสิมมา ได้นำเสนอความเป็นมาและ ความสำคัญของโครงการ ต่อจากนั้น ภญ.โชติกา สุวรรณพานิช ภญ.ธมลวรรณ ดุลสัมพันธ์ และ ภญ.ปานทิพย์ จันทมา ได้นำเสนอ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการศึกษาเบื้องต้น อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โดยสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

งานวิจัยเรื่อง “การประเมินความคุ้มค่าของการตรวจวิเคราะห์หัตถ์พันธุกรรมในทารกที่เป็นโรคโคลมชักรุนแรง” เป็น งานวิจัยที่ศึกษาในกลุ่มประชากรทารกโรคโคลมชักรุนแรง ซึ่งหมายถึง ผู้ป่วยโรคโคลมชักที่ได้รับการรักษาด้วยยากันชักตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปแล้วยังไม่สามารถควบคุมอาการชักได้ สำหรับประเทศไทยมีรายงานอุบัติการณ์ของผู้ป่วยโรคโคลมชักรุนแรง 0.5-1.0 รายต่อการ เกิดมีชีพ 1,000 ราย ผู้ป่วยกลุ่มนี้หากไม่ได้รับการรักษาที่ตรงจุดหรือไม่สามารถเข้าถึงการรักษาอาจทำให้เกิดความพิการ ทพพล ภาพ พัฒนาการล่าช้า และมีอายุขัยที่ยืนยาว ซึ่งวิธีการตรวจวินิจฉัยด้วยเทคนิคในปัจจุบันนำไปสู่การวินิจฉัยที่แน่ชัดไม่เกินร้อยละ 50 ของผู้ป่วยทั้งหมด

จากข้อมูลในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า สาเหตุหลักของโรคโคลมชักรุนแรงในเด็กเกิดจากพันธุกรรม และมียื่นที่เกี่ยวข้อง มากกว่า 700 ยีน ด้วยเหตุนี้ จึงมีการนำเทคนิคการตรวจทางพันธุศาสตร์มาใช้ในการวินิจฉัยโรคโคลมชัก โดยงานวิจัยนี้ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยี Exome sequencing (ES) ซึ่งเป็นการตรวจทุกยีนในคราวเดียว ในการหาสาเหตุของโรคโคลมชัก

การตรวจทางพันธุศาสตร์จะช่วยให้แพทย์สามารถวินิจฉัยโรคได้อย่างรวดเร็ว ลดการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็น ช่วยในการวางแผนการรักษา การเลือกยาที่เหมาะสมกับกลไกของโรค ซึ่งจะนำไปสู่การรักษาที่หายขาดในผู้ป่วยบาง กลุ่มได้ นอกจากนี้ การให้คำปรึกษาด้านพันธุศาสตร์ยังมีส่วนช่วยในการวางแผนครอบครัวกรณีที่ต้องการมีบุตรคนถัดไป

2. ระเบียบวิธีวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

วัตถุประสงค์เฉพาะของการศึกษานี้มี 3 ข้อ คือ 1) เพื่อประเมินต้นทุนอรรถประโยชน์ของการตรวจวิเคราะห์ด้วย เทคโนโลยี ES ในเด็กที่เป็นโรคโคลมชักในบริบทประเทศไทย 2) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อด้านงบประมาณของการตรวจวิเคราะห์ด้วย เทคโนโลยี ES ในเด็กที่เป็นโรคโคลมชัก ในมุมมองระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติถ้วนหน้า 3) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการ บรรจุการตรวจวิเคราะห์หัตถ์พันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ในเด็กโรคโคลมชักในชุดสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบประกันสุขภาพ แห่งชาติ

2.2 ขอบเขตและกรอบการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แบบจำลอง Decision tree analysis สำหรับการจำลองสถานการณ์ของการตรวจเพื่อหาสาเหตุของโรค โคลมชัก และแบบจำลองมาร์คอฟ (Markov model) สำหรับการจำลองสถานะสุขภาพของผู้ป่วยโรคโคลมชัก เพื่อประเมินต้นทุนและ ผลลัพธ์ในรูปของปีชีวิต (life year) และปีสุขภาพ (Quality-Adjusted Life-Year หรือ QALY) โดยรายงานเป็นต้นทุนประสิทธิผล ส่วนเพิ่ม (incremental cost-effectiveness ratio หรือ ICER) ในหน่วยบาทต่อปีสุขภาพที่เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบสถานการณ์ ระหว่าง 1) การมีการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ในผู้ป่วยโรคโคลมชักทุกราย และ 2) สถานการณ์ที่ไม่มีการตรวจทาง พันธุกรรม แต่ใช้วิธีการตรวจวินิจฉัยอื่น ๆ ที่มีในประเทศไทยทดแทน วิเคราะห์ตั้งแต่ผู้ป่วยเริ่มเข้ารับการรักษาด้วยโรคโคลมชักที่ โรงพยาบาลจนกระทั่งประชากรที่ศึกษาทั้งหมดในแบบจำลองเสียชีวิตลง (lifetime horizon) ใช้มุมมองทางสังคมในการประเมิน ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และใช้มุมมองผู้ให้บริการในการวิเคราะห์ผลกระทบต่อด้านงบประมาณ

2.3 แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์

เนื่องจากข้อจำกัดด้านการเก็บข้อมูลคุณภาพชีวิตในประเทศ การแบ่งสถานะทางสุขภาพของผู้ป่วยโรคลมชักในแบบจำลองมาร์คอฟจึงอ้างอิงข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้มีการแบ่งสถานะของการชักเป็น 5 สถานะตามความถี่ของการชัก ได้แก่ 1) สถานะไร้การชัก 2) ชักน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน 3) ชัก 2-9 ครั้งต่อเดือน 4) ชักมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ครั้งต่อเดือน และ 5) เสียชีวิต

ทีมวิจัยมีสมมติฐานในแบบจำลอง ดังนี้ 1) 1 รอบการเปลี่ยนสถานะสุขภาพเท่ากับ 1 ปี 2) ผู้ป่วยจะถูกย้ายเข้าสู่สถานะสุขภาพต่าง ๆ หลังการตรวจเพื่อหาสาเหตุของโรคใน cycle ที่ 0 3) ใน 1 cycle ผู้ป่วยมีโอกาสที่จะอยู่ในสถานะเดิมหรือเปลี่ยนสถานะสุขภาพไปยังสถานะที่ดีขึ้นที่อยู่ในลำดับขั้นติดกันเท่านั้น

2.4 ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง

2.4.1 ข้อมูลผู้ป่วยที่ทำการศึกษา

ข้อมูลผู้ป่วยที่ใช้ในแบบจำลองได้จากการทบทวนเวชระเบียนผู้ป่วยเด็กโรคลมชักที่เข้ารับการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย โดยทีมวิจัยจัดกลุ่มผู้ป่วยตามความเป็นไปได้ของการระบุสาเหตุของโรคและแนวทางการดูแลรักษาเมื่อเปรียบเทียบกับ การตรวจด้วยวิธีทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ไม่สามารถหาสาเหตุของโรคได้ และมีแนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยไม่แตกต่างกับการตรวจด้วยวิธีทั่วไป 2) การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES สามารถระบุสาเหตุของโรคและมีผลเปลี่ยนแปลงวิธีการดูแลรักษาเมื่อเปรียบเทียบกับ การตรวจด้วยวิธีทั่วไป และ 3) การตรวจด้วยเทคโนโลยี ES สามารถระบุสาเหตุของโรคได้เช่นเดียวกับการตรวจด้วยวิธีทั่วไป โดยสัดส่วนร้อยละผู้ป่วยในแต่ละกลุ่มคิดเป็น 36: 61: 4 ตามลำดับ ซึ่งไม่พบสถานการณ์ที่การตรวจด้วยวิธีทั่วไปสามารถระบุสาเหตุของโรค แต่การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ไม่สามารถระบุสาเหตุของโรคได้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำสถานการณ์นี้มาศึกษาในแบบจำลอง

2.4.2 ความน่าจะเป็นของการเปลี่ยนสถานะทางสุขภาพและอัตราการเสียชีวิต

ผู้ป่วยจะเข้าสู่สถานะสุขภาพต่าง ๆ ภายหลังจากได้รับการตรวจเพื่อหาสาเหตุในปีแรก (cycle ที่ 0) โดยข้อมูลของสถานการณ์ที่มีการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ได้จากการทบทวนเวชระเบียน ส่วนสถานการณ์ที่ไม่มีการตรวจทางพันธุกรรม ใช้ข้อมูลการทำนายผลลัพธ์ทางสุขภาพจากการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ โดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ทราบผลการวินิจฉัย และผลการรักษาผู้ป่วย เพื่อลดอคติในการให้ข้อมูลจากวิธี Expert elicitation

ตัวแปรความน่าจะเป็นในการเปลี่ยนสถานะสุขภาพในปีถัดไป (ตั้งแต่ cycle ที่ 1 เป็นต้นไป) อ้างอิงจากการศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์การแบ่งความรุนแรงของการชักที่ไม่สอดคล้องกับแบบจำลองของการศึกษา ดังนั้น ทีมวิจัยจึงใช้วิธีการเทียบเคียงค่าจำกัดความของตัวแปรเพื่อนำค่าจากงานวิจัยมาใช้ในแบบจำลอง

2.4.3 ต้นทุนทางตรงทางการแพทย์

ข้อมูลต้นทุนทางตรงทางการแพทย์ได้จากการทบทวนเวชระเบียนผู้ป่วยเป็นรายบุคคล เก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายกรณีเข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในตั้งแต่เริ่มรักษาด้วยโรคลมชักจนถึงการรักษาครั้งสุดท้ายที่โรงพยาบาล คำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ยก่อนการตรวจทางพันธุกรรมจำแนกตามกลุ่มผู้ป่วย และคำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ยหลังการตรวจทางพันธุกรรมจำแนกตามสถานะการชัก

ข้อมูลราคาของเทคโนโลยีที่ศึกษา ในสถานการณ์ที่มีการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES จะใช้วิธีการตรวจแบบ trio (tES) ซึ่งเป็นการตรวจผู้ป่วย บิดา และมารดาของผู้ป่วย มีค่าบริการ 50,000 บาทต่อครั้ง ส่วนสถานการณ์ที่ไม่มีการตรวจทางพันธุกรรมจะมีค่าใช้จ่ายในการตรวจรักษาและติดตามอาการส่วนเพิ่ม 25,454 บาท โดยค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้จากการคำนวณหาค่าเฉลี่ยของการตรวจเพิ่มเติมที่ให้ความคิดเห็นโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ค่าบริการที่ใช้ในแบบจำลองอ้างอิงข้อมูลจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

2.4.4 ต้นทุนทางตรงที่ไม่เกี่ยวกับการแพทย์

ต้นทุนทางตรงที่ไม่เกี่ยวกับการแพทย์พิจารณาค่าอาหาร ค่าเดินทางของผู้ป่วยและผู้ปกครอง และค่าเสียรายได้จากการทำงานของผู้ปกครอง อ้างอิงจากการทบทวนวรรณกรรม โดยต้นทุนที่ใช้ในแบบจำลองได้ปรับให้เป็นมูลค่าในปี พ.ศ. 2565

2.4.5 ค่าอรรถประโยชน์

ทีมวิจัยเลือกใช้ค่าอรรถประโยชน์ของผู้ป่วยโรคลมชักจากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ ที่ได้มีการจัดกลุ่มผู้ป่วยตามความถี่ของการชักต่อเดือนดังสถานะสุขภาพที่ใช้ในแบบจำลอง

2.5 Model validation

ทีมวิจัยคาดการณ์อายุขัยเฉลี่ยของผู้ป่วยในสถานการณืชักต่าง ๆ ภายหลังจากได้รับการวินิจฉัยและรักษา โดยนำค่าตัวแปรทั้งหมดมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง พบว่า 1) กรณีผู้ป่วยมีความถี่ในการชักมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ครั้งต่อเดือนตั้งแต่เริ่มการรักษา และไม่มีแนวโน้มที่อาการจะดีขึ้น ผู้ป่วยจะมีอายุขัยเฉลี่ยเท่ากับ 11 ปี ในขณะที่เดียวกัน หากผู้ป่วยมีอาการดีขึ้นจะมีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น คือ 25 ปี 2) กรณีผู้ป่วยมีความถี่ในการชัก 2-9 ครั้งต่อเดือนตั้งแต่เริ่มการรักษาและอยู่ในสถานะนี้ไปตลอดผู้ป่วยจะมีอายุขัยเฉลี่ยเท่ากับ 44 ปี แต่หากผู้ป่วยมีอาการดีขึ้นจะมีอายุเฉลี่ยที่ 69 ปี และ 3) กรณีผู้ป่วยมีความถี่ในการชักน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน จะมีอายุขัยเฉลี่ยเท่ากับประชากรทั่วไป คือ 75 ปี

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลการศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์เมื่อวิเคราะห์ตามสัดส่วน 36: 61: 4 ซึ่งเป็นสัดส่วนของผู้ป่วยจริงในการศึกษาพบว่า ที่ความเต็มใจที่จะจ่ายของประเทศไทยที่ 160,000 บาทต่อปีสุขภาพะ สถานการณ์ที่มีการตรวจด้วยเทคโนโลยี ES ในผู้ป่วยโรคลมชักที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษาทุกราย มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ในบริบทประเทศไทย และมีต้นทุนเท่ากับ 36,252 บาทต่อปีสุขภาพะ เมื่อเทียบกับสถานการณ์ที่ไม่มีการตรวจทางพันธุกรรมในผู้ป่วยโรคลมชักที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษาทุกราย

จากการวิเคราะห์ความไวของตัวแปรต่อผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีความไวในแบบจำลองซึ่งส่งผลต่อค่า ICER มากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ ต้นทุนทางการแพทย์ในการติดตามการรักษาต่อปี อัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยโดยเฉพาะผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชักมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ครั้งต่อเดือน และความน่าจะเป็นของการเปลี่ยนสถานะทางสุขภาพ

หากพิจารณากราฟแสดงระดับความคุ้มค่าที่ยอมรับได้ โดยวิเคราะห์จากสัดส่วนผู้ป่วย 36: 61: 4 พบว่า ความน่าจะเป็นของการเลือกการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES เป็นนโยบายมีความคุ้มค่ามากกว่าร้อยละ 90 เมื่อพิจารณาที่ระดับความเต็มใจที่จะจ่ายของประเทศไทยที่ 160,000 บาทต่อปีสุขภาพะ และมีข้อสังเกตว่า สถานการณ์ที่มีการตรวจพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES เริ่มมีความคุ้มค่า ที่ความเต็มใจที่จะจ่ายประมาณ 50,000 บาทต่อปีสุขภาพะ ทั้งนี้ ทีมวิจัยได้ทำการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนกลุ่มผู้ป่วยให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากสัดส่วนจริง การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ยังคงมีความคุ้มค่า ในบริบทของประเทศไทย

ความสูญเสียจากการตัดสินใจผิดพลาดเมื่อพิจารณาที่ความเต็มใจที่จะจ่ายของประเทศไทยที่ 160,000 บาทต่อปีสุขภาพะ พบว่า การตัดสินใจเลือกการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES เป็นนโยบายมีมูลค่าความสูญเสียที่น้อยมาก หากพิจารณาตามข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ผลกระทบด้านงบประมาณ คำนวณจากจำนวนผู้ป่วย 258-569 รายต่อปี ในกรณีที่พิจารณาเฉพาะค่าตรวจวินิจฉัยด้วยเทคโนโลยี tES จะมีค่าใช้จ่ายในการตรวจวินิจฉัย 14,223,450 – 28,466,900 บาทต่อปี ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการตรวจด้วยเทคโนโลยี ES จะมีค่าตรวจวินิจฉัยอื่น ๆ คิดเป็น 7,245,965 - 14,491,929 บาทต่อปี ดังนั้น งบประมาณที่จะต้องลงทุนเพิ่มในเวลา 5 ปี คิดเป็น 34.9 – 69.9 ล้านบาท แต่หากพิจารณารวมทั้งค่าตรวจวินิจฉัยและค่าดูแลรักษาผู้ป่วยจะพบว่า ผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยด้วยเทคโนโลยี tES จะมีค่าใช้จ่ายในการตรวจวินิจฉัยและค่าดูแลรักษาสูงในช่วงปีแรก และมีแนวโน้มลดลงในปีถัดไป ซึ่งเป็นผลมาจากการตรวจพบสาเหตุทางพันธุกรรมนำไปสู่การรักษาที่เหมาะสมทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาลดลง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับการตรวจด้วยเทคโนโลยี ES

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีโรงพยาบาลภาครัฐที่ให้บริการตรวจทางพันธุศาสตร์จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลมหาราชานคร เสี่ยงใหม่ และโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นข้อสังเกตได้ว่า การกระจายตัวของเทคโนโลยียังไม่ครอบคลุมในพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ข้อจำกัดของการศึกษา มีดังนี้ 1) ข้อมูลต้นทุนและผลลัพธ์ของการรักษาผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการตรวจทางพันธุกรรมด้วย เทคโนโลยี ES ได้จากการจำลองเหตุการณ์สมมติจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ทราบผลการ วินิจฉัยมาก่อนเป็นผู้ให้ความเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ความเป็นจริงมากที่สุด 2) ราคาต้นทุนทางการแพทย์ที่ นำมาใช้ในแบบจำลองเป็นข้อมูลที่ไดมาจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย เพียงแหล่งเดียว และ 3) ตัวแปรข้อมูล คุณภาพชีวิตอ้างอิงจากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ เนื่องจากข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลในช่วงการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES มีความคุ้มค่า ในผู้ป่วยเด็กโรคลมชักที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษา จึงควร พิจารณาเป็นชุดสิทธิประโยชน์ของหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และพิจารณาเบิกค่าตรวจแบบ Trio (tES) ในราคาเหมาจ่าย 50,000 บาทต่อผู้ป่วยหนึ่งราย ซึ่งครอบคลุมการตรวจทางพันธุกรรมของผู้ป่วย บิดา และมารดาของผู้ป่วย การตรวจวินิจฉัยทาง พันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES คิดเป็นภาระงบประมาณในระยะเวลา 5 ปีราว 35-70 ล้านบาท

ควรพิจารณาเพิ่มหน่วยให้บริการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ในโรงพยาบาลรัฐระดับตติยภูมิทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงการวินิจฉัยและการรักษาอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

ที่ประชุมอภิปราย ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

1. ข้อคิดเห็นต่อตัวแปรอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยในแบบจำลอง

พญ.อาภาศรี ลุสวัสดิ์ ให้ข้อคิดเห็นต่อตัวแปรอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยในสถานะที่มีความถี่ในการชักน้อยกว่าหรือ เท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือนว่า การกำหนดให้อัตราการเสียชีวิตในผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชัก 1 ครั้งต่อปี ซึ่งเป็นข้อมูลจากการทบทวน วรรณกรรม ให้มีค่าเท่ากับผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชั้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน หรือชั้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 12 ครั้ง ต่อปี มีความเหมาะสมตามที่ทีมวิจัยให้ข้อสรุปหรือไม่ เนื่องจาก ผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชัก 12 ครั้งต่อปี จะมีโอกาสเสียชีวิตสูงกว่าผู้ป่วย ที่ชักปีละครั้ง ดร.นพ.ยศ ศิริวัฒนานนท์ เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นดังกล่าว ทั้งนี้ ได้เสนอให้ทีมวิจัยทำการปรับค่าของตัวแปรอัตรา การเสียชีวิตของผู้ป่วยในสถานะที่มีความถี่ในการชั้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน ให้มีค่าเท่ากับ 7.52 เท่า ของอัตราการ เสียชีวิตในประชากรทั่วไป จากนั้น นำเสนอผลที่ได้จากการปรับค่าของตัวแปรในแบบจำลองให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านรับทราบใน สรุปรายงานการประชุม ในการนี้ ทีมวิจัยรับทราบข้อเสนอแนะและจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อเสนอแนะดังกล่าว

2. กลุ่มผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์การตรวจวินิจฉัยด้วยเทคโนโลยี ES

ภก.ปรีชา พันธุ์ติเวช ให้ความเห็นว่า การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES มีความสำคัญและมีประโยชน์ใน กระบวนการวินิจฉัยหาสาเหตุในผู้ป่วยโรคลมชักที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษา และได้สอบถามถึงคำจำกัดความของผู้ป่วยโรคลมชักที่ ไม่ตอบสนองต่อการรักษา ศ.นพ.อนันต์นิตย์ วิสุทธิพันธ์ ให้ข้อมูลว่า หากอ้างอิงตามนิยามของสมาพันธ์ต่อต้านโรคลมชักนานาชาติ ผู้ป่วยโรคลมชักที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษา หมายถึง ผู้ป่วยโรคลมชักที่ไม่ตอบสนองต่อการใช้ยากันชัก 2-3 ชนิดขึ้นไป อย่างไรก็ตาม คำจำกัดความดังกล่าวอาจไม่สามารถนำมาใช้ในบริบทของประเทศไทยได้ ศ.นพ.วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์ กล่าวเสริมว่า ปัจจุบัน เทคโนโลยีทางการแพทย์ทั้งการตรวจพื้นฐานหรือการตรวจทางรังสีวิทยาสามารถช่วยให้แพทย์ระบุสาเหตุของการชักได้ แต่จะมี ผู้ป่วยบางกลุ่มที่มีสาเหตุการชักที่ไม่แน่ชัด ซึ่งแพทย์จะใช้เทคโนโลยีการตรวจทางพันธุกรรมมาช่วยในการวินิจฉัยหาสาเหตุของโรค

3. ประโยชน์ของการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES

ประโยชน์ด้านการลดต้นทุนการดูแลรักษา

ภก.ปรีชา พันธุ์ติเวช มีข้อซักถามถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยี ES ในด้านของการลดต้นทุนการดูแลสุขภาพ ศ.นพ.อนันต์ นิตย์ วิสุทธิพันธ์ และ ศ.นพ.วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์ ให้ข้อมูลว่า การนำเทคโนโลยี ES มาช่วยในการวินิจฉัยโรคลมชักไม่เพียงจะช่วยให้เกิดความรวดเร็วในการหาสาเหตุของโรค แต่ยังช่วยให้แพทย์วางแผนการดูแลสุขภาพผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ลดความเสี่ยงที่ผู้ป่วยจะมีพัฒนาการล่าช้าหรือเสียชีวิต

การให้คำปรึกษาด้านการวางแผนครอบครัว

ศ.นพ.อนันต์ นิตย์ วิสุทธิพันธ์ ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันมีการนำข้อมูลจากการตรวจทางพันธุกรรมมาใช้ในการให้คำปรึกษา แนะนำด้านพันธุศาสตร์แก่ผู้ปกครองของผู้ป่วย ซึ่งจะช่วยป้องกันโรคที่เกิดจากความผิดปกติทางพันธุกรรมในบุตรคนถัดไป อันเป็นกระบวนการสำคัญของการป้องกันโรค และลดความสูญเสียจากค่าใช้จ่ายในอนาคต ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ ให้ความเห็นว่า ประเด็นการให้คำปรึกษาด้านการวางแผนครอบครัวเป็นเรื่องที่น่าสนใจ จึงเสนอให้ทีมวิจัยเพิ่มข้ออภิปรายนี้ในรายงานวิจัย ในการนี้ ทีมวิจัยรับทราบและจะทำการเพิ่มการอภิปรายในประเด็นดังกล่าว

4. แนวทางการรักษาโรคลมชัก (Clinical Practice Guideline for Epilepsy)

ผู้แทนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสอบถามถึงแนวทางเวชปฏิบัติการวินิจฉัยโรคลมชักว่า ก่อนที่แพทย์จะสั่งตรวจทางพันธุกรรม ผู้ป่วยจะต้องได้รับการตรวจวินิจฉัยด้วยวิธีใดมาก่อนบ้าง ศ.นพ.อนันต์ นิตย์ วิสุทธิพันธ์ ให้ข้อมูลว่า ตามแนวทางเวชปฏิบัติการวินิจฉัยโรคลมชักจะมีการกำหนดลำดับขั้นของการตรวจต่าง ๆ เริ่มจากการซักประวัติแยกโรค การตรวจร่างกาย การตรวจด้วยวิธีพื้นฐาน เช่น การตรวจทางรังสีวิทยา การเจาะน้ำไขสันหลัง เป็นต้น โดยแพทย์จะทำการตรวจวินิจฉัยตามขั้นตอนที่ระบุในแนวทางเวชปฏิบัติฯ ซึ่งหากการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ได้รับการบรรจุในชุดสิทธิประโยชน์จะพิจารณาเพิ่มขึ้นตอนการตรวจวินิจฉัยด้วยเทคโนโลยีดังกล่าวในแนวทางเวชปฏิบัติฯ ทันทที เพื่อควบคุมให้มีการสั่งใช้อย่างเหมาะสม และคาดว่าจะใช้เวลาในการปรับปรุงข้อมูลไม่เกิน 3 เดือน

5. ข้อคิดเห็นต่อผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES

การกระจายตัวของเทคโนโลยีและบุคลากรที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยี

ภก.ปรีชา พันธุ์ติเวช สอบถามถึงความพร้อมหากจะนำการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES มาใช้ในประเทศไทย ศ.นพ.วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์ ให้ข้อมูลว่า ครุภัณฑ์ที่อาจพิจารณาลงทุนเพิ่มเติม คือ 1. เครื่องถอดลำดับสารพันธุกรรม ปัจจุบันมีอยู่ที่ รพ.จุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย รพ.ศิริราช รพ.รามธิบดี รพ.ธรรมศาสตร์ รพ.มหาธาตุนครเชียงใหม่ และ รพ.สงขลานครินทร์ และ 2. เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับแปลผล นอกจากนี้ การก่อตั้งหน่วยให้บริการยังต้องมีบุคลากรที่มีความชำนาญ ผ่านการฝึกอบรมจนสามารถดำเนินงานได้ และนักวิทยาศาสตร์ที่ช่วยวิเคราะห์และแปลผลจากรหัสคอมพิวเตอร์เป็นความหมายด้านการแพทย์ ซึ่งโครงการจีโนมิกส์ไทยแลนด์ ภายใต้การสนับสนุนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ได้มีส่วนช่วยในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ ทั้งนี้ หากการตรวจด้วยเทคโนโลยี ES ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐจะเป็นการต่อยอดการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่เดิมเป็นไปเพื่อการวิจัยให้มีการนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการรักษาผู้ป่วย ภก.ปรีชา พันธุ์ติเวช แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า จากโครงสร้างพื้นฐานเดิมที่มีอยู่มีการกระจายตัวในหลายภูมิภาคซึ่งน่าจะสามารถรองรับการส่งตรวจภายในประเทศได้

การส่งสิ่งส่งตรวจ

ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ สอบถามแพทย์ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่ไม่มีการตรวจทางพันธุกรรมว่า ในขั้นตอนการส่งสิ่งส่งตรวจมีอุปสรรคด้านใดบ้าง โดยขอความคิดเห็นทั้งในมุมมองของการส่งสิ่งส่งตรวจระหว่างโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพฯ กับการส่งสิ่งส่งตรวจระหว่างจังหวัด พญ.อาภากริ์ ลุสวัสดิ์ และ ศ.นพ.อนันต์ นิตย์ วิสุทธิพันธ์ ให้ข้อมูลว่าไม่พบปัญหาด้านการส่งสิ่งส่งตรวจทั้ง 2 กรณี ศ.นพ.วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์ ให้ข้อมูลเสริมว่า การส่งสิ่งส่งตรวจระหว่างโรงพยาบาลเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นปกติ

เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดที่สามารถให้บริการตรวจได้อย่างครบวงจร ปัจจุบันมีการประสานเครือข่ายระหว่างโรงพยาบาลเพื่อดำเนินการส่งสิ่งส่งตรวจ ทั้งนี้ ตัวอย่างเลือดสามารถเก็บได้ที่อุณหภูมิต้องเป็นเวลา 7 วัน จึงไม่มีปัญหาในการขนส่งระยะทางไกล

ขีดความสามารถในการใช้ประโยชน์จากผลตรวจ

ศ.นพ.วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์ ให้ข้อมูลว่า เมื่อมีการส่งสิ่งส่งตรวจมายังหน่วยให้บริการนักวิทยาศาสตร์จะแปลผลการตรวจและส่งต่อข้อมูลผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น อีเมลหรือโทรสาร ไปโรงพยาบาลต้นทาง ข้อจำกัดที่พบในปัจจุบัน คือ แพทย์ผู้ส่งต่อผลให้แก่ผู้ป่วยมีอยู่อย่างจำกัด ศ.นพ.อนันต์นิตย์ วิสุทธิพันธ์ ให้ข้อมูลเสริมว่า สมาคมกุมารประสาทวิทยาและสมาคมโรคลมชักแห่งประเทศไทย ได้มีการจัดสรรแพทย์อนุสาขากุมารเวชศาสตร์ประสาทวิทยาให้กระจายอยู่ทุกเขตสุขภาพ ดังนั้น จะมีแพทย์ผู้ทำการส่งตรวจทางพันธุกรรมและส่งต่อผลสู่ผู้ป่วยอยู่แล้ว แต่อาจมีจำนวนไม่เพียงพอหากมีการเพิ่มการให้บริการ ซึ่งขณะนี้โครงการจีโนมิกส์ไทยแลนด์กำลังดำเนินการพัฒนาระบบการส่งต่อข้อมูลสู่ผู้ป่วย เพื่อสนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์จากการตรวจทางพันธุศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ข้อคิดเห็นต่อการพิจารณาอัตราเบิกจ่ายในการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES

ความจำเป็นของการตรวจวินิจฉัยแบบ trio

ผู้แทนจากกรมบัญชีกลางซักถามถึงเหตุผลและความจำเป็นของการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ในรูปแบบที่ตรวจทั้งผู้ป่วย บิดา และมารดาของผู้ป่วย ซึ่งคิดค่าบริการเหมาจ่ายรายหัว 50,000 บาท ศ.นพ.วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์ ให้ข้อมูลว่า ผู้ป่วยลมชักจะมีการกลายพันธุ์ของยีนที่ได้รับจากบิดาและ/หรือมารดาของผู้ป่วย ดังนั้น การถอดลำดับสารพันธุกรรมของบิดาและมารดาจึงมีส่วนช่วยในการหาตำแหน่งของยีนที่มีความผิดปกติของผู้ป่วย ซึ่งจะนำไปสู่การทราบสาเหตุที่แน่ชัดของโรคลมชัก ทำให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาที่เหมาะสม หากในอนาคตมีฐานข้อมูลทางพันธุกรรมที่เพิ่มมากขึ้นจะทำให้ความจำเป็นในการตรวจบิดาและมารดาของผู้ป่วยลดลง ในการนี้ ผู้แทนจากกรมบัญชีกลางได้ให้ข้อเสนอแนะต่อทีมวิจัยว่า ในการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาความคุ้มค่าฯ ต่อคณะทำงานเพื่อพิจารณาให้การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES อยู่ในชุดสิทธิประโยชน์ของกรมบัญชีกลาง อาจต้องนำเสนอประเด็นความสำคัญของการตรวจบิดาและมารดา ร่วมกับการตรวจผู้ป่วยว่าเป็นการตรวจเพื่อช่วยวินิจฉัยโรคผู้ป่วยไม่ใช่เพื่อเป็นการวินิจฉัยโรคในบิดามารดา

วิธีการตรวจบุตรคนอื่น ๆ ในครอบครัวของผู้ป่วยโรคลมชัก

ที่ประชุมสอบถามเพิ่มเติมว่า ในการหาสาเหตุของการชักในพี่น้องหรือน้องของผู้ป่วยโรคลมชักที่มีบิดาและมารดาเดียวกันจะต้องตรวจสารพันธุกรรมในบิดาและมารดาด้วยอีกหรือไม่ ศ.นพ.วรศักดิ์ โชติเลอศักดิ์ ให้ข้อมูลว่า การตรวจเพิ่มเติมในพี่น้องหรือน้องของผู้ป่วยขึ้นอยู่กับผลตรวจทางพันธุกรรมของผู้ป่วย กล่าวคือ กรณีการชักของผู้ป่วยเกิดจากสาเหตุทางพันธุกรรมและมีการตรวจพบยีนที่ผิดปกติ แพทย์จะทำการตรวจเฉพาะยีนที่ผิดปกติเท่านั้น ซึ่งค่าตรวจวินิจฉัยเฉพาะยีนประมาณหลักพันบาท แต่หากการชักของผู้ป่วยไม่ได้เกิดจากสาเหตุทางพันธุกรรมหรือตรวจไม่พบความผิดปกติของยีนจะไม่จำเป็นต้องทำการตรวจซ้ำในพี่น้องหรือน้องของผู้ป่วย

7. ข้อคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการบรรจุการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES เข้าสู่ชุดสิทธิประโยชน์ของกองทุนในระบบหลักประกันสุขภาพ

ผู้แทนจากกรมบัญชีกลางให้ความคิดเห็นว่า การตรวจวินิจฉัยทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES มีประโยชน์และส่งผลให้เกิดการรักษาที่จำเพาะในผู้ป่วยโรคลมชัก คาดว่ามีความเป็นไปได้ในการบรรจุเทคโนโลยีดังกล่าวในชุดสิทธิประโยชน์ ซึ่งทีมวิจัยสามารถนำเสนอผลการศึกษาความคุ้มค่าฯ เพื่อให้คณะทำงานพิจารณาคู่ขนานไปพร้อมกับการพิจารณาเข้าสู่ชุดสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ผู้แทนกองทุนประกันสังคมสอบถามทีมวิจัยถึงอัตราการรอดชีวิตของผู้ป่วยโรคลมชักที่มีโอกาสยืนยาวถึง 15 ปีหรือไม่ เนื่องจากผู้ประกันตนของกองทุนประกันสังคมจะมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป พญ.ปองทัญ บุญสิมมา ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลรายงานอายุขัยเฉลี่ยของผู้ป่วยโรคลมชักรุนแรงที่แน่ชัด จากการทบทวนข้อมูลผู้ป่วย พบว่า ร้อยละ 90 ของผู้ป่วยโรคลมชักรุนแรง

ที่ไม่ได้รับการวินิจฉัยที่ตรงจุด หากไม่สามารถควบคุมอาการชักได้จะมีอายุขัยเฉลี่ยไม่เกิน 10 ปี ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ ให้ข้อมูลเสริมว่า หากพิจารณาการทำนายอายุเฉลี่ยของผู้ป่วยด้วยแบบจำลอง กรณีที่ผู้ป่วยอาการชักไม่ดีขึ้นจะมีอายุขัยเฉลี่ยประมาณ 11 ปี ซึ่งสอดคล้องจากข้อมูลที่น่าเสนอไปเบื้องต้น ผู้แทนประกันสังคมให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ขณะนี้สำนักงานประกันสังคมได้มีการผลักดันสิทธิประโยชน์ให้กับกลุ่มโรคหายาก ซึ่งหากโรคลมชักจัดอยู่ในกลุ่มโรคหายากก็มีโอกาสที่การตรวจวินิจฉัยทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES จะถูกบรรจุเข้าสู่สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ป่วยสิทธิประกันสังคม ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ เสนอให้ทีมวิจัยหาข้อมูลเพิ่มเติมว่าจะสามารถผลักดันการตรวจวินิจฉัยทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES เข้าสู่สิทธิประโยชน์ของกองทุนประกันสังคมได้หรือไม่ ในกรณีนี้ ทีมวิจัยรับทราบข้อเสนอแนะและดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าว

ผู้แทนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติชี้แจงว่า เนื่องจากโครงการประเมินความคุ้มค่าของการตรวจวิเคราะห์รหัสพันธุกรรมในทารกที่เป็นโรคลมชักรุนแรงไม่ได้มาจากการคัดเลือกหัวข้อที่ต้องศึกษาความคุ้มค่าฯ ตามขั้นตอนของสสช. ดังนั้น จึงไม่สามารถนำเสนอเข้าสู่สิทธิประโยชน์ตามรอบปกติได้ และได้ให้คำแนะนำแก่ทีมวิจัยว่า อาจนำผลการศึกษาดังกล่าวเสนอเป็นหัวข้อเพื่อพิจารณาในรอบปีถัดไป อย่างไรก็ตาม หากต้องการผลักดันการตรวจด้วยเทคโนโลยี ES ให้เป็นชุดสิทธิประโยชน์อย่างเร่งด่วน อาจนำเสนอทาง Green channel ได้ แต่ต้องคำนึงถึงความจำเป็นเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกับหัวข้ออื่น ๆ ที่เสนอในขั้นตอนปกติ

ทีมวิจัยสอบถามแพทย์ผู้เชี่ยวชาญถึงการค่าใช้จ่ายในการตรวจวินิจฉัยทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES พญ.อาภาศรี ลุสวัสถ์ ให้ข้อมูลว่า สำหรับผู้ป่วยโรคลมชักที่ไม่ทราบสาเหตุแน่ชัดและแพทย์พิจารณาว่าสมควรที่จะต้องใช้การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ปัจจุบันครอบครัวผู้ป่วยจะเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการตรวจเองทั้งหมด โดยจะมีการปรึกษาร่วมกับผู้ปกครองก่อนทำการตรวจ หากครอบครัวผู้ป่วยไม่สามารถจ่ายได้ แพทย์จะปรึกษานักสังคมสงเคราะห์เพื่อขอเงินอนุเคราะห์ค่าตรวจ หรือใช้ช่องทางการขอทุนวิจัยเพื่อให้ผู้ป่วยในกลุ่มนี้ได้รับการตรวจซึ่งจะถือเป็นการศึกษาวิจัยไปในคราวเดียวกัน ทั้งนี้ หากการตรวจวินิจฉัยทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES อยู่ในชุดสิทธิประโยชน์จะช่วยให้การเบิกจ่ายเป็นไปตามระบบ ลดความยุ่งยากซับซ้อนในการหาเงินสนับสนุน

5.8 ประเด็นอื่น ๆ

การตรวจ Prenatal genetic diagnosis (PGD)

ดร.นุสรา สัตย์เพริศพราย ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันมีการตรวจ Prenatal genetic diagnosis (PGD) ซึ่งสามารถที่จะตรวจวินิจฉัยผู้ป่วยกลุ่มโรคหายาก (Rare disease) หรือโรคทางพันธุกรรมทางเมตาบอลิกได้ หากครอบครัวที่มีบุตรเป็นผู้ป่วยโรคลมชักที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษาและตัดสินใจที่จะมีบุตรคนถัดไปจะมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี PGD นี้ด้วยหรือไม่ ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ ให้ความเห็นว่า การตรวจ PGD เป็นประโยชน์อย่างมาก ซึ่งอาจพิจารณาเป็นหัวข้อทำการศึกษาเพิ่มเติมในอนาคตได้

การพิจารณาโรคอื่น ๆ ที่สามารถตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES

ดร.นุสรา สัตย์เพริศพราย แสดงความคิดเห็นว่า การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES สามารถนำไปใช้ในการวินิจฉัยโรคทางพันธุกรรมอื่นได้อีก รวมทั้งโรคมะเร็ง การศึกษานี้จึงถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีต่อการนำเทคโนโลยีทางเวชพันธุศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ กล่าวเสริมว่า หากการตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ในผู้ป่วยโรคลมชักถูกบรรจุเข้าสู่สิทธิประโยชน์ จะช่วยให้เกิดการขยายขอบเขตของการตรวจวินิจฉัยโรคอื่น ๆ ได้ในอนาคต

5.9 การดำเนินงานขั้นตอนต่อไป

ทีมวิจัยจะดำเนินการประสานไปยังสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อสอบถามถึงกระบวนการนำเสนอหัวข้อการศึกษาให้คณะทำงานฯ พิจารณาการตรวจวินิจฉัยโรคลมชักรุนแรงด้วยเทคโนโลยี ES เข้าสู่กระบวนการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ ท้ายนี้ ทีมวิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน และแจ้งที่ประชุมว่าทีมวิจัยจะส่งรายงานการประชุมนี้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านรับรองรายงานการประชุมภายใน 3 สัปดาห์ เพื่อนำไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ HITAP ต่อไป

ปิดประชุมเวลา 11.30 น.

.....
(ภญ.โชติกา สุวรรณพานิช)
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

.....
(ภญ.ธมลวรรณ ดุลสัมพันธ์)
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

.....
(ภญ.ปานทิพย์ จันทมา)
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

.....
(ดร.นพ.ศ ตีระวัฒนานนท์)
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

รายงานผลการดำเนินงานจากมติที่ประชุม

1. ผลการศึกษาเพิ่มเติม

สืบเนื่องจาก พญ.อาภาศรี ลุสวัสดิ์ ให้ความเห็นเกี่ยวกับตัวแปรอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน ที่ทีมวิจัยกำหนดให้มีค่าเท่ากับอัตราการเสียชีวิตในประชากรปกติ ซึ่งเทียบเคียงจากตัวแปรอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อปี ว่าผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน หรือผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 12 ครั้งต่อปี จะมีโอกาสเสียชีวิตสูงกว่าผู้ป่วยที่มีความถี่ในการชกปีละ 1 ครั้ง ทีมวิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลการศึกษาเพิ่มเติม โดยปรับค่าตัวแปรอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยในสถานะที่มีความถี่ในการชกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน ให้มีค่าเท่ากับ 7.52 เท่า ของอัตราการเสียชีวิตในประชากรทั่วไปตามข้อเสนอแนะของ ดร.นพ.ศ ตีระวัฒนานนท์

ผลจากการปรับค่าตัวแปรอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยในสถานะที่มีความถี่ในการชกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน พบว่า ไม่เปลี่ยนแปลงข้อสรุปเชิงนโยบาย การตรวจทางพันธุกรรมด้วยเทคโนโลยี ES ยังคงมีความคุ้มค่า ในบริบทของประเทศไทย โดยมีค่า ICER ลดลงจากผลการวิเคราะห์เดิมที่ทีมวิจัยกำหนดให้มีค่าเท่ากับอัตราการเสียชีวิตในประชากรปกติ

2. ผลการดำเนินการประสานสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ดร.นพ.ศ ตีระวัฒนานนท์ สอบถามผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเกี่ยวกับกระบวนการนำเสนอหัวข้อการศึกษาเพื่อพิจารณาให้การตรวจวินิจฉัยโรคลมชักรุนแรงด้วยเทคโนโลยี ES เข้าสู่กระบวนการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ ซึ่งผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้ข้อมูลว่า หากทีมวิจัยจัดทำรายงานการประเมินความคุ้มค่าของการตรวจวิเคราะห์รหัสพันธุกรรมในทารกที่เป็นโรคลมชักรุนแรงฉบับสมบูรณ์เสร็จสิ้น ขอให้ประสานไปยังสมาคมกุมารประสาทวิทยาเพื่อให้ทางสมาคมฯ จัดทำหนังสือถึงเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พร้อมแนบรายงานการประเมินความคุ้มค่า ฉบับสมบูรณ์ โดยในการนำเสนอหัวข้อการศึกษาขอให้ทีมวิจัยเน้นประเด็นที่ว่า มาตรการการตรวจวินิจฉัยโรคลมชักรุนแรงด้วยเทคโนโลยี ES ในผู้ป่วยกลุ่มเด็กโรคลมชักรุนแรง จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายโดยรวมได้ ทั้งนี้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะนำการตรวจวินิจฉัยโรคลมชักรุนแรงด้วยเทคโนโลยี ES เข้าพิจารณาด้วยกระบวนการพิเศษได้ทันที